

סיכום ישיבת הוועדה הארצית

15.10.2018

נוכחים:

מירב דדיה-מולד, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; יואב בוקעי, ג'וינט אשלים; ציפי נחשון-גליק, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; שירן נגר, צה"ל; ענבל דור-קרבל, נציגת מגזר שלישי; עינת רייך, נציגת פילנתרופיה; גל יעקבי, זרוע העבודה, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; רחלי שטרן, משרד הבריאות; רחלי ירדן, משרד המשפטים; אפרת בנימין; משרד לשוויון חברתי; אלדד ימין, המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל; אברהם לוי, משרד החינוך; יעל אגמון, משרד האוצר; פרופ' חיה יצחקי, מלווה אקדמית; איריס צור, נציגת שלטון מקומי; עירית דרואינסקי, משרד הביטחון; הילה סופרמן-הרניק, מטה יתד; קמליה גולן, מטה יתד; שלומית פסח-גלבוע, ג'וינט אשלים מטה יתד.

מוזמנים:

יובל פלדי, מכון תובנות; גיא ביגל, מידות; ענת פנסו, ג'וינט אשלים; איל... משרד האוצר; אסי אהרון, תחום מחקר משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

חסרים:

אפרת בן חורין, המוסד לביטוח לאומי; שולה מוזס, נציגת פילנתרופיה; ירון בראון, נציג מגזר שלישי; חן ברוך כהן; משרד השיכון; שרה כהן, משרד הקליטה.

עדכונים – מירב דדיה-מולד:

- **מיזם המנטורינג:** אירית וינברגר ביבי החלה את עבודתה כמנהלת המיזם. בקרוב תפורסם קריאה לכל הארגון העוסקים במנטורינג או מפעילים מתנדבים כדי למפות את הפעילות הקיימת בנושא וללמוד ממנה כדי לבנות מודל הפעלה רלוונטי.
- **מערכת מידע משותפת:** הסתיים ההליך המכרזי ונבחר ספק. המערכת תפותח בפלטפורמת סייילספורס. תהליך האפיון והפיתוח יחל בימים הקרובים. ארגונים ומשרדים המעוניינים לאמץ את המערכת או להתממשק אליה מוזמנים לקחת חלק בתהליך.
- **מיזם ההשכלה:** המיזם הוא שיתוף פעולה בין קרן רש"י, אשלים, יתד ומשרד החינוך. בקרוב נחל בבדיקת ההיתכנות שתמפה פלטפורמות קיימות, תזהה חסרים ותציע תכנית פעולה.
- **שולחן עגול בנושא חובות של צעירים במצבי סיכון:** יתקיים ב 17.10.18 עם משרד המשפטים ושותפים נוספים. ייקחו בו חלק גופים ממשלתיים, עסקיים, ארגונים ואחרים. תחילתו של דיון שמטרתו לבנות שותפות שתוביל לתכניות אופרטיביות לטיפול בסוגיה.
- **כנס יתד** יתקיים ב 21.2.2019.

- **מכרזים** שעומדים להתפרסם: מכרז להפעלת תכניות ברשויות עבור 50 רשויות שמתקשות להפעיל את התכניות במנגנונים הפנימיים שלהן. מכרז להפעלת דירות לצעירים בקהילה מכרז להפעלת דיוריות.

מדדי הערכה לתכנית יתד – יואב בוקעי:

- במסגרת התכנית אנו פועלים להערכת השינוי בקרב הצעירים המשתתפים בה. לצורך כך הוקמה תת-וועדה בנושא הערכה, נבחר גוף מעריך והוגדרו מדדי הצלחה ברמת הפרט (הצעיר) והמערכת (התכנית).
- מערך המדידה המוצע כולל מדדים אובייקטיביים ("קשיחים") ומדדים סובייקטיביים ("רכים"), בכל אחד מארבעת תחומי החיים בהם מטפלת
- יתד כתכנית לאומית שואפת כי שהמדדים שיגובשו יהפכו למדדים אוניברסליים שימשו את כלל הגופים העובדים עם צעירים במצבי סיכון בארץ. מדידה משותפת תאפשר התכוונות למטרות משותפות ויצירת שינוי מערכת.
- תהליך המדידה המשותפת על סמך מדדים משותפים הוא ארוך ומורכב, ואנו רק בתחילתו.

תהליך בניית המדדים – יובל פלדי, גיא ביגל:

- המדדים נבנו על סמך ידע מוקדם בתחום, סקירת מקורות מידע אקדמיים, ראיונות עם בעלי תפקידים הקשורים לתכנית ודיאלוג עם צוות החשיבה וועדת ההערכה.
- המדדים תוקפו על ידי וועדת הערכה ופרופ' ג'ון בולטון מאוקספורד.
- המדדים הקשיחים: מדדים שניתן לאמת אובייקטיבית, ולא רק על סמך דיווח/תחושה של הצעיר. רוב המדדים נקבעו על ציר התקדמות, והצלחה משמעותה התקדמות על הציר. עם זאת, אבני הדרך על הציר אינה שוות משקל, והמרווחים/המעברים ביניהם אינם בהכרח שווים. לכל מדד נקבעו גם מאפיינים המעניקים עוד מימד עומק להבנת מצב הצעירים.
- סוגיות שעלו בתהליך הגדרת המדדים הקשיחים:
 - האם ישנה על הצירים השונים נקודת מפנה שאפשר להגדיר כנקודת היציאה ממצב סיכון? לא הוגדרה נקודה כזו, אם כי סומנו מצבים המעידים על סיכון גבוה, בינוני ונמוך.
 - האם יש מדד על המנבא הצלחה גם בשאר המדדים? על סמך המידע הקיים בידינו לא נמצא. אך ייתכן כי עם התקדמות תהליך המדידה ואיסוף כמות גדולה של נתונים נוכל לזהות כזה.
 - האם למדוד את הצלחת הצעיר רק באותם מדדים שבחר לטפל בהם בתכנית ההתערבות האישית, או על פני כל המדדים? הוחלט כי המדידה תעשה על פני כל המדדים, על מנת לאתר השפעות הדדיות בין התקדמות בתחום אחד לבין התקדמות בתחומים אחרים.

- המדדים הרכים: מדדים סובייקטיביים המעידים על מצב הצעירים ותחושותיהם ברגע נתון. כולם מדדים מתוקפים, משמעותיים בתקופת הבגרות הצעירה וקשורים לתוצאות חיוביות בעתיד של הצעירים.
- המדידה תעשה ע"י סולמות מתוקפים בשאלוני דיווח עצמי מתוקשבים (בנייד). המדידה תבצע שלוש פעמים – חודש לאחר הפגישה הראשונה עם עו"ס, כעבור שנה, כעבור שנתיים. כדי לראות תהליך התקדמות של הצעיר. שאלון בטלפון.
- את פירוט המדדים ניתן למצוא במסמכים המצורפים: טבלת כלל המדדים ברמת הפרט וברמת המערכת, ומסמך פירוט המדדים הקשיחים.

דיון והתייחסויות:

תהליך המדידה:

- במדידה יש להתייחס הן לדיווח של הצעיר והן לדיווח של המלווה המקצועי. יש לשקול גם בדיקת ההלימה בין המלצות איש המקצוע להתערבות ובין בחירת הצעיר. בחינת הפערים בין הדברים תאפשר למידה של תהליכים מקצועיים, של מקצועיות המלווים ושל התאמת התכנית לצעירים.
- השאלון המסתמן עלול להיות ארוך ומעמיק. ישנה סבירות גבוהה שצעירים לא יענו על כולו שלוש פעמים. הדבר עלול ליצור הטיה בכך שמלכתחילה יתקבלו תשובות רק מצעירים שמצבם טוב יחסית. יש לחשוב על פיצול השאלונים וכן על תמריצים למילוי (לדוגמא: תווי שי).
- ניתן להשתמש בנתונים קיימים במערכות שונות כמו חדר המחקר של ביטוח לאומי, כדי לצמצם את השאלות הישירות שעליהן יצטרכו הצעירים לענות.
- חשוב שהמלווה האישי של הצעיר יתווך את תהליך ההערכה והמדידה לצעירים.
- יש לערוך חשיבה לגבי הצעירים שיבחרו במדגם האם רק צעירים שהמלווה העיקרי הוא עו"ס יתד או גם כאלה שהמלווה העיקרי שלהם הוא אחר והם נהנים ממשאבים מסוימים של התכנית. מיקוד במלווים ע"י עו"ס יתד יאפשר למידה מדויקת של השפעת התכנית בכללותה. מאידך בחינת ההשפעה על צעירים הנהנים ממשאבים שונים של יתד יכולה ללמד על אפקטיביות של דרכי התערבות / תשומות שונות.

הגדרת הצלחה:

- מעבר להגדרת המדדים יש להגדיר גם מה תחשב הצלחה של הצעיר. איזה סוג התקדמות בהתאמה לנקודת הפתיחה של הצעיר בכניסה לתכנית. הגדרה כזו היא מורכבת ודורשת חשיבה מעמיקה. פתרונות שהועלו:
 - לבחון את נתוני הצעירים במדידה הראשונה, ולבנות "פרופילים" מרכזיים שלכל אחד תוגדר הצלחה כנקודות יעד שונות על הצירים הנמדדים. אפשר להיעזר בעובדים בשטח כדי להבין מהם ההישגים הריאליים בתקופה מוגדרת לכל פרופיל.
 - להגדיר נקודות מינימום ומקסימום על כל ציר.

- להגדיר הצלחה בהתאם ליעדים שכל צעיר הציב לעצמו בבניית התכנית האישית.
- מדידה של הצלחה, במיוחד אם נעשית לאור פרופילים מוגדרים, צריכה לקחת בחשבון גם את התשומות המשתנות שמקבל כל צעיר בתכנית ההתערבות.
- כלי המדידה השוטפת, וחלק מכלי ההערכה, הם חלק מארגז הכלים העומד לרשות מלווי הצעירים, ומוטמעים למשל בשאלוני האינטייק שגובשו. חשוב שתהליך ההטמעה וההכשרה ייתן ביטוי למדדים ככלי עבודה של העו"ס עם הצעירים ולא רק דרך למדידת העו"ס או הצעיר על ידי הנהלת התכנית.

נקודות נוספות:

- השאלונים יהיו בשפה העברית והערבית – שהן שפות האם העיקריות של הצעירים בתכנית. הנתונים והניסיון מלמדים שאין צורך בשפות נוספות כמו רוסית ואמהרית.
- יש לתת את הדעת על נושא בדיקת קיימות השינוי שמחוללת התכנית. כלומר בדיקה / מדידה נוספת לאחר פרק זמן מסוים ההשתתפות בתכנית.
- כדאי ללמוד על תהליך המדידה מפרויקט מדדי תוצאה שנעשה במשרד הבריאות בתחום בריאות הנפש. וכן מפרויקט סוקרי איכות בו מתמודדים עם מחלת נפש הוכשרו והפכו לסוקרים. במודל דומה אפשר להכשיר צעירים במצבי סיכון להיות הסוקרים של המחקר.

סיכום:

המשך התהליך עם צוות מכון תובנות במחקר ההערכה. ייבנו השאלונים על סמך הכלים המתוקפים ויועברו למדגם בשטח.

ביצוע מחקר הערכה הוא חשוב בלמידה ושיפור התכנית. עם זאת, האתגר הגדול הוא להטמיע את המדידה לתוך תהליכי העבודה והניהול השגרתיים ככלים שימושיים להנהלת התכנית, המחוז והשטח.